

- IES (МСО) 7 – Продолжение профессионального развития;
- IES (МСО) 8 – Требования к компетентности специалистов по аудиту.

Особо подчеркнем, Республика Беларусь не представлена ни одной организацией в указанной общественной федерации, несмотря на то, что в стране зарегистрированы и действуют общественные объединения бухгалтеров и аудитором. Однако в рамках подписанных соглашений государств – членом ЕАЭС в перспективе будет действовать единое поле аудиторских услуг в рамках этих государств. Следовательно, очень скоро лицам любого государства – члена ЕАЭС будет предоставлено право на предоставление и получение аудиторских услуг без ограничений и изъятий, а также будут признаваться квалификационные аттестаты аудитором на территории всех стран Евразийского союза и аудиторские заключения (отчеты), выдаваемые аудиторской организацией одного государства на территории других стран союза, то предстоит значительная работа по унификации и адаптации соответствующих норм права. В связи с этим, необходимо предпринять шаги по подготовке и переподготовке аудитором с учетом МОС и российского опыт [3].

Список использованных информационных источников

1. Закон Республики Беларусь «Об аудиторской деятельности» от 12.07.2013 № 56-3.
2. Выпуск 1 Единого квалификационного справочника должностей служащих (ЕКСД) «Должности служащих для всех видов деятельности», утвержденный постановлением Министерства труда Республики Беларусь от 30.12.1999 № 159.
3. Профессиональный стандарт «Аудитор», утвержденный приказом Министерства труда Российской Федерации от 19.10.2015 № 728.

УДК 657

Петрик О.А.
д.е.н., професор
завідувач кафедри аудиту
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»
м. Київ, Україна

НАПРЯМИ ТА ЗАВДАННЯ АУДИТУ НЕФІНАНСОВИХ ЗВІТІВ

Інформаційні потреби бізнесу та суспільства загалом (як в Україні так і у світовому вимірі) в умовах глобалізації економіки вже не можуть бути задоволені лише на основі даних, що містяться у фінансових звітах. Водночас самі суб'єкти господарювання для формування високого рейтингу, репутації та інвестиційної привабливості зацікавлені інформувати громадськість про свої соціальні ініціативи, корпоративну відповідальність та інші досягнення, які

потребують спеціального формату подання. Нині різні групи стейкхолдерів проявляють інтерес до характеристик господарської діяльності, що відображаються значною сукупністю нефінансових показників, які групуються за певними видами нефінансових звітів щодо соціального, екологічного та економічного аспектів діяльності господарюючих суб'єктів. Особливістю таких нефінансових звітів щодо обрання їх видів, змісту, формату і набору показників є рішення самого підприємства (як правило великої корпорації) та відсутність чіткого законодавчого регулювання в Україні.

Дані нефінансових звітів можуть бути орієнтованими на різні рівні управління та групи користувачів: 1. мегарівень: для неурядових організацій та світових співтовариств; 2. макрорівень: для місцевих органів та держави; 3. мезорівень: для споживачів, кредиторів та інвесторів, громадських організацій, окремі соціальні групи суспільства; 4. мікрорівень: для робітників компанії, менеджменту, акціонерів, бізнес-партнерів, профспілок. На практиці ці звіти мають назви, які у певному сенсі можна вважати синонімами: «соціально відповідальна звітність», «соціальна і екологічна звітність», «звітність зі стійкого розвитку», «звітність про прогрес», «соціальна звітність», «звіт із корпоративної відповідальності», «екологічна звітність», «звіт з нефінансової діяльності» [1, с. 126-127], хоча вимоги до них на міжнародному рівні визначаються окремими спеціальними стандартами. Зокрема, «Звіт з прогресу» – унормовує Глобальний договір ООН, «Звіт згідно глобальної ініціативи зі звітності» – готують відповідно до Глобальної ініціативи зі звітності (GRI), «Соціальний звіт» – визначає стандарт AA 1000 (AccountAbility 1000); «Інтегрований звіт зі стійкого розвитку» – складають згідно Ініціативи принца Уельського (проте окремий стандарт відсутній); інші Звіти вільного формату – спеціальні стандарти відсутні [2], проте при їх складанні у більшості випадків корпорації можуть орієнтуватись на вимоги Міжнародного стандарту ISO 26000:2010 «Настанова по соціальній відповідальності».

Нефінансова звітність має досить широке коло користувачів, які прагнуть отримати якісну та достовірну інформацію. Соціально відповідальну місію по її перевірці і підтвердженню має виконувати незалежний аудит. Проте, нині залишаються невирішеними в Україні питання законодавчого унормування аудиту нефінансових звітів (визначення випадків його обов'язковості) та впорядкування його методичного та організаційного забезпечення, а також визначення необхідності окремої сертифікації аудиторів нефінансових звітів або включення питань щодо особливостей підготовки та контролю таких звітів до завдань з перевірки знань у межах традиційної процедури сертифікації аудиторів в Україні, а також у цьому контексті варто передбачити спеціальну тематику удосконалення професійних знань аудиторів.

Важливим питанням є формування групи аудиторів, які будуть виконувати аудит не фінансових звітів. Погоджуємося з твердженням, що до неї «повинні входити окрім аудиторів фінансового профілю, спеціалісти зі стратегічного управління, управління персоналом, сертифіковані спеціалісти з екологічного управління, юристи, сертифіковані аудитори з соціальної

відповідальності, аналітики та інші спеціалісти..., оцінювачі інтелектуальної власності та інтелектуального капіталу» [3, с. 140].

Проведені дослідження вимог міжнародних стандартів та ініціатив щодо нефінансових звітів і безпосередньо оприлюднених звітів сталого розвитку низки корпорацій в частині їх структури, змісту та принципів підготовки дають підставу визначити основні напрями та завдання аудиту нефінансової звітності.

Серед найважливіших напрямів такого аудиту варто виокремити наступні, за якими аудитор має планувати і виконувати свої процедури контролю:

- ✓ Загальна стратегія розвитку підприємства та управління діяльністю;
- ✓ Соціальні аспекти діяльності господарюючого суб'єкта;
- ✓ Трудові відносини та права людини;
- ✓ Екологічні впливи на навколишнє середовище та відповідні заходи;
- ✓ Взаємодія з партнерами, суспільством, добросовісні ділові практики;
- ✓ Економічні показники та результати;
- ✓ Антикорупційні заходи.

У процесі аудиторської перевірки інформації нефінансових звітів комплексно має вирішуватись низка таких основних завдань:

- визначення кола зацікавлених користувачів нефінансових звітів, їх інтересів та принципів і рівнів взаємодії з ними підприємства, що подає звітність (існує п'ять рівнів взаємодії з суб'єктом господарювання: консультування, домовленості, навчання, співпраця, надання повноважень);

- оцінка відповідності підготовлених звітів вимогам стандартів;

- перевірка повноти і точності відображення інформації, її значущості (суттєвості) для користувачів з метою отримання адекватної уяви про суб'єкт господарювання;

- оцінка дотримання суб'єктом господарювання управлінської, облікової, договірної, податкової та інших політик (про інформування, конфлікт інтересів, корупцію, фінансову підтримку співробітників, тощо) обраних на підприємстві;

- тестування надійності систем бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю підприємства;

- контроль дотримання підприємством норм встановлених суспільством;

- оцінка доброчесності відносин з суспільством, бізнес-партнерами (клієнтами, кредиторами та іншими);

- оцінка способів реакції на запити зацікавлених сторін та політики відповіді на ці запити, наявні ресурси для задоволення запитів суспільства чи окремих груп зацікавлених осіб;

- контроль ефективності інвестицій підприємства у соціальну сферу;

- встановлення наявності технологій, що сприяють збереженню чи відновленню навколишнього середовища;

- переконатися у наявності і дієвості антикорупційних заходів;

- оцінка корпоративного управління, його ефективності, у тому числі системи управління ризиками та стратегії розвитку підприємства;

- аудит основних бізнес-процесів підприємства та відображення їх у звіті сталого розвитку;

- тестування надійності інформаційних технологій та спеціальних програмних продуктів, що використовуються підприємством;
 - оцінка достовірності показників фінансової стійкості компанії у цілому та її структурних підрозділів;
 - оцінка ефективності управління економічною, екологічною і соціальною результативністю;
 - встановлення наявності оцінки самим підприємством виявлених недоліків та вжитих заходів щодо них, наведених прикладів. Однак, аудиторів слід мати на увазі, що стандарт «не вимагає, щоб суб'єкт господарювання чітко і послідовно реагував на запити та зауваження зацікавлених сторін» [3, с. 134];
 - переконатися у співставності аналогічних показників фінансових та нефінансових звітів;
 - оцінка суттєвості сукупності виявлених аудитором неточностей та надання рекомендацій щодо необхідних виправлень у звітності;
 - підготовка аудиторського висновку (звіту) про перевірену нефінансову звітність із зазначенням типу думки про якість і адекватність звітів;
 - розробка рекомендацій щодо складання нефінансових звітів на майбутнє.
- Зазначений вище перелік напрямів та завдань аудиту нефінансової звітності не є вичерпним і може доповнюватись та змінюватись з огляду на особливості характеристик і видів діяльності корпорації, що подає свої звіти для перевірки.

Список використаних інформаційних джерел:

1. Блакита А.В., Поляк Р.С. Нефінансова звітність як інструмент оцінювання соціальної відповідальності бізнесу. // «Науковий вісник Херсонського державного університету». – 2015. – Випуск 15, частина 4. – С. 126-129.
2. Боцян Т. В. Використання стандартів зі складання та оприлюднення нефінансової звітності: досвід українських підприємств. // «Економіка. Управління. Інновації». – 2014. – Випуск № 2 (12). – Електронний ресурс: http://eprints.zu.edu.ua/23583/1/eui_2014_2_10.pdf
3. Баришнікова О. М. Особливості організації системи верифікації звітності сталого розвитку. // «Економічна наука». – 2016. – № 8. – С. 131-140.